

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2456/2019
11.06.2020. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Божицара Вујичића, председника већа, Весне Субић, Јелице Бојанић Керкез, Зоране Делибашић и Бисерке Живановић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа пуномоћник Никола Арнаут, адвокат из ..., против туженог Јавног предузећа „Путеви Крагујевац“ у Крагујевцу, кога заступа пуномоћник Владимир Лазаревић, адвокат из ..., ради стицања без основа, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 7742/18 од 08.01.2019. године, у седници већа од 11.06.2020. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 7742/18 од 08.01.2019. године, као изузетно дозвољеној.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж 7742/18 од 08.01.2019. године и пресуда Основног суда у Крагујевцу П 12954/16 од 16.03.2018. године, па се предмет враћа првостепеном суду на поновно одлучивање.

Образложење

Пресудом Основног суда у Крагујевцу П 12954/16 од 16.03.2018. године, усвојен је тужбени захтев тужиоца, па је обавезан тужени да тужиоцу на име стицања без основа исплати 492.556,55 динара са законском затезном каматом почев од 13.08.2013. године, па до коначне исплате, све у року од 15 дана по пријему правноснажне пресуде, а тужени је обавезан и да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати 116.791,13 динара са законском затезном каматом од извршности одлуке до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 7742/18 од 08.01.2019. године, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена првостепена пресуда.

Против правноснажне другостепене пресуде тужени је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права с тим што је предложио да се о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној применом члана 404. ЗПП, а ради уједначавања судске праксе.

Одредбом члана 404. ЗПП ("Службени гласник РС" бр. 72/11... 87/18) прописано је да се посебна ревизија може изјавити због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која се не би могла побијати ревизијом ако је по оцени Врховног касационог суда потребно размотрити правна питања од општег интереса или у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе као и када је потребно ново тумачење права. Испуњеност услова за изузетну ревизију цени Врховни касациони суд у већу од пет судија.

Предмет спора у овој парници је потраживање тужиоца од туженог новачног износа по основу стицања без основа у ситуацији када су странке исплату тог износа уговориле међусобним уговором који је на снази. Одлуке нижестепених судова о враћању наведеног износа по основу стицања без основа за сада одступају од устаљене судске праксе по овом питању на који начин су испуњени услови да се о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној, због чега је и решено као у ставу првом изреке.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. ЗПП Врховни касациони суд је нашао да је ревизија туженог основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју овај суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац као извођач радова је поднео захтев туженом за утврђивање накнаде за уређење грађевинског земљишта у марту 2007. године, а тужилац и тужени су 26.04.2007. године закључили уговор о уређивању грађевинског земљишта. Предмет уговора је уређивање грађевинског земљишта у изградњи стамбено-пословног објекта у улици ... на кп. број, насеље ..., спратности По+П+4+Пт и спратног стамбеног објекта По+П+3. Основ за закључење уговора је Закон о планирању и изградњи као и градска Одлука о критеријумима и мерилима за утврђивање закупнине и накнаде за уређивање грађевинског земљишта. Према критеријумима из наведене Одлуке утврђена је накнада за уређивање грађевинског земљишта и то за изградњу стамбеног простора од 75.815,52 бода, а за изградњу пословног простора од 9.446 бодова. Вредност бода по градској одлуци је 1 евро, с тим што се вредност одређује на дан уплате по продајном курсу Народне банке Србије. Уговором је предвиђена и динамика плаћања, а тужилац је одмах по закључењу уговора уплатио одговарајући износ. Међутим, објекат је завршен у току 2013. године, па је пракса да се тада врши савјивање површине изграђеног простора. Утврђено је да постоји већа површина од оне за коју је уплаћен допринос за накнаду за утврђивање грађевинског земљишта и то како у односу на стамбени, тако и у односу на пословни простор. Ради се о разлици површине за стамбени простор од 232,82м², а за пословни простор од 17,82м². Тужилац је поднео захтев за обрачун накнаде и за ову накнадну површину у току 2013. године. Тужени је изменио ранију донету Одлуку о мерилима за утврђивање цене за накнаду за уређивање грађевинског земљишта и то 21.06.2013. године с тим што је у самој одлуци било предвиђено да иста ступа на снагу осам дана од дана доношења одлуке. Тужилац и тужени су закључили анекс уговора о накнади за уређивање грађевинског земљишта 13.08.2013. године и по том уговору тужилац је морао да плати на име уређења стамбеног и пословног простора 1.471.433,00 динара. Обављеним вештачењем у поступку је утврђено да је тужиоцу извршен обрачун и наплаћена накнада према новој, измењеној градској одлуци, а да је обрачун вршен

према одлуци која је раније важила он би био мањи за 492.556,55 динара. Својим основним тужбеним захтевом тужилац управо и тражи овај износ сматрајући да му је за толико наплаћено више него што је требало, а због погрешног обрачуна, односно неправилне примене градских одлука. Нижестепени судови налазе да је такав тужбени захтев основан јер је тужени био дужан да обрачун накнаде изврши по ранијој важећој градској одлуци, односно која се примењивала у моменту подношења првог захтева за обрачун накнаде за уређивање грађевинског земљишта, а не по измењеној одлуци која је важила у тренутку када је тужилац поднео захтев за обрачун накнаде за накнадно дограђен пословни и стамбени простор.

Овакав закључак нижестепених судова се за сада не може прихватити као правилан јер је због погрешне примене материјалног права чињенично стање остало неправилно и непотпуно утврђено.

Према несумњиво утврђеном чињеничном стању, тужени је од тужиоца наплатио спорни износ по основу анекса уговора од 13.08.2013. године. Одредбом члана 210. ЗОО је прописано да када је неки део имовине једног лица прешао на било који начин у имовину неког другог лица, а тај прелаз нема свој основ у неком правном послу или у закону, стицалац је дужан да га врати, а када то није могуће да накнади вредност постигнуте користи. Обавеза враћања, односно накнада вредности настаје и када се нешто прими с обзиром на основ који се није остварио или који је касније отпао. Нејасно је, како судови, а посебно првостепени, сматрају да у овом случају постоји основ за примену наведене законске одредбе у ситуацији када постоји анекс уговора као правни основ. Оба суда налазе да је погрешно примењена градска Одлука о утврђивању накнаде утолико што је било нужно применити претходну Одлуку која се примењивала и важила у моменту закључења основног уговора, а не допуну те одлуке која је важила у тренутку када је закључен анекс уговора, с тим што другостепени суд сматра и да је анекс уговора саставни део првобитно закљученог уговора. С тим у вези, судови треба да имају у виду чињеницу да је обрачун накнаде за уређивање грађевинског земљишта првобитно извршен према пројектованој површини коју је требало градити и за коју је вероватно добијена грађевинска дозвола, а да је током градње тужилац одступио од пројектне документације, односно изградио већу површину и стамбеног и пословног простора. На тај начин тужилац је поступио противправно, па је основно правило да се из противправног поступања не може остварити корист. То је само један аспект са кога треба посматрати односе странака у конкретном случају, чему треба додати и начело слободе уговарања као једно од основних у облигационим односима како је то садржано у члану 10. Закона. Коначни закључци нижестепених судова о постојању стицања без основа намећу став тих судова да је предметни анекс уговора за тражени износ ништав, али судови о томе не дају никакве разлоге, па се у том правцу нижестепене одлуке не могу ни испитивати.

Све напред наведено доказује да тужени основано у ревизији наводи да је у нижестепеним одлукама погрешно примењено материјално право, а што је разлог за укидање истих на основу члана 416. став 2. ЗПП.

У поновном поступку, првостепени суд ће имати у виду све што је напред наведено па ће поново оценити да ли у конкретном случају постоји стицање без основа на страни туженог у погледу спорног износа, односно да ли постоји правни основ по

коме тужилац од туженог може да потражује наведени износ. Након тога ће донети на закону засновану одлуку.

**Председник већа-судија
Божидар Вујичић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић